

LØDINGEN KOMMUNE
Postboks 83
8551 LØDINGEN

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 12/00910-66

09.12.2021

Ark.: 326.12

Melding om vedtak i navnesak 2015/33 Øyneset og sak 2019/238 Strandstinden og andre navn i Lødingen kommune

Statens kartverk har gjort vedtak om skrivemåten av 14 stedsnavn i Lødingen kommune. Av disse er ett navn bruksnavn, ett er navn på et statlig anlegg (bru) og de øvrige navna er naturnavn.

Løpenummer (se navnesaksskjema)	Vedtak	Navn på	Merknader
Sak 2015/33			
1	Øyneset	Nes i sjø	
2	Øyneset	Bruk 7/11	
3	Øksneshamn	Nes i sjø	Skrivemåtestatus historisk, stedstatus relikt
Sak 2019/239			
1	Strandstinden	Fjell	
2	Strandsøra	Nes i sjø	
3	Strandsholmen	Holme i sjø	
4	Strandsholmøra	Holme i sjø	
5	Strandselva	Bekk	
6a	Strandsbrua	Bru	Navnet er overført fra sak 2019/350
7	Kjellarbotnen	Botn	
8	Kjellarbotstinden	Fjell	
9	Skjerdingan	Fjell	
10	Skjerdingsdalen	Dal	
11	Skjerdingsdalelva	Elv	

Vedtaka er gjort med heimel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

I dette vedtaksbrevet inngår to navnesaker, som er blitt reist på ulike tidspunkt. Sak 2015/33 blei sendt til behandling i Lødingen kommune 13.11.2015, sak 2019/238 starta 12.6.2019. I den sistnevnte saka er det innlemma et navn, *Strandsbrua*, fra sak 2019/350 – navn på bruer og anlegg langs Hålogalandsvegen.

Strand velforening klagde på adressenavnet Strandtindvegen, og kommunen informerte Kartverket i brev av 14.2.2019 om at Kartverket burde reise navnesak for å få fastsatt rett skrivemåte av primærnavnet, altså navnet på fjellet.

Lødingen kommune kunngjorde navnesakene i Harstad Tidende 12.3.2021 og på kommunens nettsider. I brev av 29.7. og 30.7.2021 informerte kommunen Språkrådet om at det var gjennomført høring.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen å ta utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivningsprinsipper for det språket som navnet inngår i, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd. Alle funksjoner som et stedsnavn har, skal tas med i saksbehandlinga for å få fastsatt rett skrivemåte til offentlig bruk.

I *Utfyllende reglar om skrivemåten av norske namn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra de som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og om skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Uttale og skrifttradisjon

Uttaleopplysninger er henta fra to kilder, Skolebarnsamlingene 1936 og Stadnamn i Nordland v/Finn Myrvang, tilgjengelig hos Arkiv i Nordland

<https://nordlandsatlas.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=f4795dcb2abb4c2e8222d0de8df32019>

Opplysningene fra disse kildene er ført i merknadskolonnen lengst til høyre på navnesaksskjemaet. Noen opplysninger går fram av Språkrådets navnesaksskjema med tilrådingar om skrivemåte.

Skrifttradisjonen på offentlige kart og i matrikler er ført på navnesaksskjemaet i kolonne fem fra venstre.

Høringssvar og tilråding

- Lødingen kommunestyre uttalte seg i møte 24.6.2021 om to av navna i disse sakene:
«Lødingen kommune anbefaler at følgende navn skal brukes: Strandtinden, Øyneset, Lodek (det sistnevnte navnet inngår ikke i disse to navnesakene).

- I tillegg har *Strand velforening* uttalt seg om navna Strandholmen, Strandholmøra, Strandsøra, Strandselva, Strandstinden, Skjerdingan, Skjerdingdalen og Skjerdingselva.
- *Lødingen lokalhistorielag* har uttalt seg om navnet Strandstinden og Strandstindvegen, Strandholmen, Strandholmøra og Strandselva.
- I navnesak 2015/33 har en privatperson uttalt seg om at navnet Øksneshamn må brukes. Privatpersoner som ikke er brukseiere med et bruksnavn som inngår i en navnesak, har ikke rett til å være part i navnesaker etter reglene i lov om stadnamn § 6, og Kartverket plikter derfor ikke å ta hensyn til uttalelser fra privatpersoner med mindre Kartverket finner at opplysningene fra privatpersoner er relevante. Kartverket vil likevel kommentere opplysninger som blir lagt fram.

Språkrådet ga tilråding om skrivemåten av navna i brev av 1.10.2021.

Kartverkets vurdering

Kartverket har fastsatt Øyneset som navn på neset i navnesak 2015/33. Lødingen kommune har uttalt at kommunen går inn for at dette navnet skal brukes. Språkrådet har tilrådd skrivemåten Øyneset, men i tillegg også navnet Øksneshamn. Språkrådet kommenterer ikke om det mener at Øyneset og Øksneshamn ev. bør ha status som sidenavn i offentlig navnebruk.

På det første gradteigskartet (L9) som Kartverket gav ut i 1907 fra dette området, inngår navnet Öineset (med datidens skrivemåte):

Gradteigskart L9 1907

Vi ser også at navnet på matrikkelgård 7, Øksnes, inngår på kartet. Navnesak 2015/33 blei oppretta på grunn av at det fra lokalt hold blei reagert på at navnet Øksneshamn finnes på et vegskilt, som viser ned til neset Øyneset, der det finnes ei småbåthavn. Et særskilt navn på denne havna inngår ikke Sentralt stedsnavnregister.

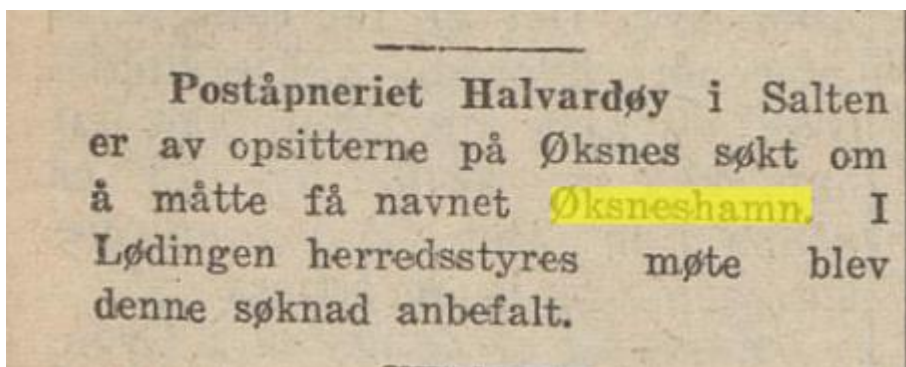
Navnet Øksneshamn kommer inn i offentlig bruk i funksjon som poststednavn 1.10.1936, kilde Norges Postmuseum <https://kulturnav.org/997a809a-392e-406a-9b61-69f5ba88a3e4>

Samme kilde opplyser at poststedet blei nedlagt 1.1.1996.

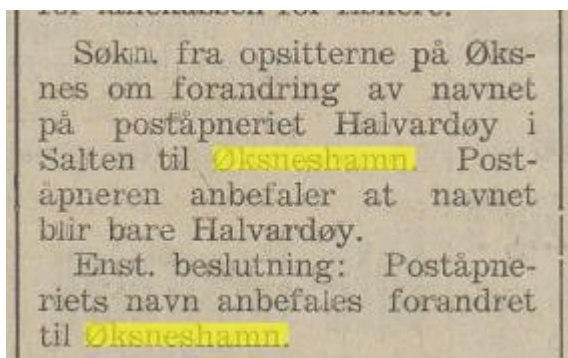
Etter at poststedet blei oppretta, finner vi de første notisene i lokalavisene om poststednavnet:

De to eldste belegg i aviser (kilde: Nasjonalbibliotekets tekstkorpus)

Lofotposten 14.7.1936

Fremover 21.7.1936

Det eneste historiske belegget på at navnet Øksneshamn blir brukt før poststedet blei oppretta, er i et stortingsreferat fra 1921-22 om bevilgning av penger til vegbygging i området. Skrivemåten her er Øksneshavn: (kilde: Nasjonalbibliotekets tekstkorpus).

St. rev. A nr. 7. 1921-1922

I planen er da medtatt en forlengelse av veien fra Øksnes gård til Øksneshavn anslått til kr. 40 000,00. Forhoielsen forevrig, kr. 257 000,00 skyldes ifølge opplysning i arbeidsrapporten for 1. halvår 1924 prisstigning.

Om vi ser etter i Amund B. Helland (1908): *Topografisk-statistisk beskrivelse over Nordlands Amt. Salten og Ofoten og Vesteraalen fogderi*. 4. del. Kristiania, 502-503 – om havner i Lødingen, så inngår ikke Øksneshavn/Øksneshamn som navn på ei havn i redegjørelsen, så vi må trekke slutninga at navnet ikke fantes i funksjon som navn på havn:

Havne. Man kan ankre ved *Hjartholmen*; 1 til 2 kabel-længder nordvest for denne er god havn. Man ligger helst ved *Roholmen* og under land, hvor der er fra 5 til 10 favne vand med sandbund. Her er læ for alslags vind, undtagen nordenvind, som falder ud sundet.

Paa flaket ved *Lødingen præstegaard* er god stoppeplads med 6 til 7 favne vand og god holdebund i sydsydøstlig og sydlig retning fra gaarden.

Djupfesthavnen i Tjelsund, noget i syd for gaarden Djupfest, kan søges paa begge sider af Munkeskjær. Dybden i havnen er 4—6 favne med sand- og lerbund.

Ved *Sandtorv* i Trondenes herred er havn; dybden er fra 10—15 favne, eftersom man gaar kortere eller længere ind paa vaagen. Der er god holdebund.

I Tjelsund er paa flere steder stoppepladse, hvor man især om sommeren kan tage fast for modstrøm og modvind; hyppigst benyttes stoppepladse ved *Stagsvoldholmen* i Lødingen, samt i

Trondenes herred ved *Snipholmen*, ved *Leikvik* imellem holmerne og det vestre land, samt straks nordenfor gaarden *Voldstad*.

Ramsund mellem Tjeløen og fastlandet forbinder Tjelsund med Ofotfjord, men er meget grundt og urent.

Paa sydsiden af Hinnøen er der flere ankerpladse og havne, saaledes paa østsiden af Øksfjordens indløb i *Øksnespollen*, nordvestlig for Vestbygden kapel ud for *Vaaje*, ved *Offersø* og paa vestsiden af Kanstadvfjorden i *Hestfjorden*, nordlig for *Rinøen* og længer ind i fjorden ved *Svensgam*.

Offersø er en søgt stoppeplads for fiskere paa reisen fra og til Lofoten. Havnen er liden, men god, undtagen i sydvestlige vinde, da draget sætter svært ind. Straks østenfor Bryggehøimen, der danner havnens østside, er imidlertid et større velbeskyttet sund, der danner en god baadhavn. Adgangen hertil er dog umulig ved lavvande, da sundet mellem Offersøen og Bryggehøimen, hvorigjennem begge havne staar i forbindelse, er for grundt til at lastede baade kan gaa igjennem det.

I det urene farvand syd for Barøen ind mod *Valle* kan større fartøier ikke ankre.

For fartøier indtil 5 fod dybtgaaende er der ankerplads nord for *Valle*, men selv et saa lidet fartøi kan neppe komme didind ved fjære. Hele farvandet mellem Valleboerne og Bremneset er i høi grad urent, saa kun renden langs Barøens sydside kan benyttes til indløb. Det grundeste stykke, hvor strømmen er overordentlig stærk, er ved østspidsen af Sandværet.

Ut fra de opplysningene som foreligger, må det regnes som ei feilføring i Sentralt stedsnavnregister at Øksneshamn er blitt klassifisert som navn på et nes. Etter at funksjonen som poststednavn opphørte, må navnet regnes som et historisk navn, og Kartverket har klassifisert navnet som et historisk poststednavn i SSR med relikst stedstatus. Om kommunen mener at Øksneshamn har fått en ny funksjon i dag etter at poststedet blei lagt ned, må kommunen informere Kartverket om en eventuell slik funksjon finnes.

Kartverket har fastsatt skrivemåtene *Strandstinden* og de øvrige navna i denne navnegruppa med s-fuge som sammensetningsform, se vedtaka ovenfor og det vedlagte navnesaksskjemaet.

Løpenummer 6a *Strandsbrua*, er navnet på et nytt anlegg langs Hålogalandsvegen. Kartverket er vedtaksorgan for skrivemåten, men Statens vegvesen bestemmer valg av navn, jf. lov om stadnamn § 7 tredje ledd.

Alle de andre navna er fastsatt med den tilrådde skrivemåten, som er i samsvar med hovedregelen i § 4 første ledd i lov om stadnamn.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Vedtak som gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om direkte til brukseierne.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av bruksnavn skal som hovedregel følge skrivemåten som følger av § 4 første ledd i lov om stadnamn. Men etter § 5 tredje ledd i loven har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd. Forutsetningen er at brukseier kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved gyldig dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklagd, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn der navnet blir brukt, se løpenummer 6 på navnesaksskjemaet.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressetilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Finn Ørnes
fylkeskartsjef

Aud-Kirsti Pedersen
stedsnavnansvarlig

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg:

To navnesaksskjema
Tilrådingar fra Språkrådet

Kopi

SPRÅKRÅDET
STATENS VEGVESEN REGION NORD BODØ KONTORSTED
Gøran Sofienlund, STATENS VEGVESEN REGION NORD BODØ KONTORSTED
NORDLAND FYLKESKOMMUNE